

Foto: Dragoș Spîțeru

Scenă din spectacolul *Un tranvai numit Popescu*.

Festivalul de la Sibiu se asortează cu peisajul transilvănean. Am avut de-a face cu succesiuni deal-vale, fără piscuri, fără abisuri. În acest interval de excelență moderată, am avut destule prilejuri de a admira, de a contesta, de a reflecta.

Crenguța MANEA

La Sibiu, în mai

Ca niciodată, a plouat aproape zilnic – și cu soare, dar rar! Și a fost atât de frig anul acesta în timpul **Festivalului Internațional de Teatru**, încât, cred, majoritatea magazinelor de confecții din localitate au înregistrat creșteri semnificative ale vânzărilor în timpul evenimentului; „festivaliști” și localnici umpleau în noapte chiar și locațiile cele mai răcoroase, înfוליți cu hanoracele sau flaneluțele recent achiziționate – cele mai *trendy!* – mânați de o curiozitate artistică neostoită. Într-una din nopți, în ploaie, am fost printre cei vreo două sute de oameni care se înghesuiau sub umbrele în curtea Muzeului de Istorie, atrași până la abandon meteorologic de **Music of Benares**, trupă formată din muzicieni și dansatori din India și Spania, care a prezentat spectacolul **Kathak meets Flamenco**, regia Gunther Paust. Este povestea cu parfum exotic a felului în care un dans tradițional, *kathak*, din Rajastan, un ținut din nordul Indiei, s-a transformat

Foto: Dragoș Spițeru

Conferință de presă Ada MILEA și Alexander BĂLĂNESCU, de față fiind Codruța CRUCEANU (British Council), regizorul TOMPA Gábor și criticul Florica ICHIM (moderator).

în *flamenco* prin migrația în secolul al X-lea a unor triburi de aici până în Andaluzia cea fierbinte. A fost o demonstrație spectaculoasă de influențe reciproce, de hibridizări culturale, în care dansatoarele de *kathak* și *flamenco* dialogau prin intermediul ritmurilor ardente ale instrumentelor de percuție, *tabla*-ua indiană și *castanietele*.

Străzile Sibiului au fost animate și ziua, în amiaza-mare, grație multor trupe de stradă; costumele fistichii ale celor de la **Tutti Frutti** (Franța) și instrumentele lor de suflat din spectacolele **Vents de folie** și **Air de fête** au colorat Parcul sub Arini și piețele Sibiului dându-le un aer carnavalesc. În timpul unei ploii cu soare (s-ar putea să fi fost chiar singura!), mica esplanadă din fața Teatrului Național „Radu Stanca“ s-a transformat într-un spațiu sofisticat *roccoco* în care personaje perfect tăcute ale rafinatului secol al XVIII, dar acompaniate de armonii clasice, compuneau într-o cheie parodică, cu ironie, tablouri de gen ale epocii amintite: scene de seducție, de gelozie, mondenități de salon. Au fost scurte momente de pantomimă amintind de tehnica statuilor vivante susținute cu gest grațios și prezență sigură de actorii lui **Silence Teatro** (Italia) și legate într-un **Baroque Suggestions** care s-a pliat perfect pe iarba tunsă scurt și aranjamentele florale cochete ale terasei dintre Hotelul Bulevard și Teatru. Mai puțin potrivite cu festivalul au fost bulevardele, străzile și piețele la care au trebuit să se adapteze trupele venite cu reprezentații în aer liber; mă întreb cum va arăta una dintre capitalele europene 2007 și nu mă gândesc la Luxemburg... Că doar teatrul de stradă se adresează comunității întregi!

Cu greu se ajungea și în Piața Huet – flancată de recent renovata *Casă Luxemburg* care începe să se scorojească; ce li s-o fi explicat oficialilor europeni

în legătură cu acțiunea apelor și a vânturilor în zona Sibiului, Dumnezeu cu mila! – printre bucăți de trotuar și gropi mai mari sau mai mici, acolo unde Biserica Evanghelică din Sibiu a găzduit concertul **Corului de băieți din Stuttgart** și al **Orchestrai de cameră a Facultății de Muzică**, Brașov, dirijor Hanns-Friedrich Kuntz. Trebuie să fiu dreaptă, efortul de a depăși „tranșeele” Sibiului mi-a fost răsplătit înzecit de clipele de bucurie deplină trăite alături de toți cei care, în întregime, au ocupat nava Bisericii Evanghelice. Glasurile limpezi, armonia lor celestă, au făcut să uităm măcar pentru o vreme accidente care par să se permanentizeze într-un cotidian frustrant prin absența normalității.

Dar Ada Milea nu vrea să uite ce-i tulbură cotidianul sau reveria și de aceea protestează; cu timbrul ei inconfundabil, cu imaginile și frazele ei muzicale asociate deconcertant, de parcă atunci se nasc, ea protestează ferm atunci când ne surprinde în flagrant delict de prostie, conformism și mirciuță. E motivul pentru care spectacolul muzical și teatral **Insula** după Gellu Naum, cu/de Ada Milea și cu/de Alexander Bălănescu este lansat de Ada cu un scurt *solo* la chitară din *Absurdistan*, un mai vechi CD al ei. Sala „Thalia” a Filarmonicii din Sibiu s-a dovedit neîncăpătoare iar dialogul muzical dintre cei doi artiști, plecând de la temele piesei lui Gellu Naum (un text cu valoare poetică, așa cum scrisul autorului o are în cele mai bune creații ale sale), este plin de vervă, inteligență, umor și mult suspans care-l încarcă dramatic. La conferința de presă ce a urmat reprezentației, Ada Milea mărturisea că a preferat o formulă *diary-stică*, de jurnal, pentru a putea condensa materialul dramaturgic și a-l adapta nevoilor spectacolului. *Sound*-urile viorii și ale chitarei dezvoltă un spațiu al călătoriei în care, așa cum credea și Gellu Naum, oniricul pândește realul putând să-l înșface în orice clipă. Anvergura și performanțele muzicale ale lui Alexander Bălănescu au stimulat-o pe Ada Milea care reușește să fie o prezență electrizantă, proteică, în cele câteva personaje pe care le însuflețește. *Insula* rămâne unul dintre spectacolele cele mai atașante ale acestei ediții a Festivalului, spectacol pentru care un semn de mulțumire trebuie adresat și lui British Council.

Chiar dacă și **recitalul** – numit extraordinar – al lui **Johny Răducanu** și **Ion Caramitru** s-a vrut a fi tot foarte aproape de sensibilitatea publicului, chiar dacă acesta s-a manifestat extrem de afectuos față de cei doi, am asistat la un joc obosit care, din când în când, amintea de farmecul al altor întâlniri, dar nu de acum și nu de aici. Tehnica improvizației, harul extraordinar al lui Johny Răducanu nu reușeau să aibă amprenta perfect conturată. Ion Caramitru, care în anii '80 a făcut un mare succes cu un spectacol de muzică și poezie având aproape aceeași *canava*, nu mai surprindea instalându-se confortabil în admirația (de netăgăduit, să recunoaștem!) pe care un anume public i-o poartă. Prea mare gestul și retorica pentru versurile lui Arghezi sau *Glossa* eminesciană – varianta '80 era mai sever tăiată, de aceea mai pregnantă – , prea histrionic spuse micile poeme pentru copii din Nichita Stănescu. Dar să dăm Cezarului ce e al Cezarului, vibrantă rostirea *Elegiei a XI*; iar cu *Podul din Avignon* se poate bisa, cu adevărat! Și poate vom vedea un nou recital...Prezență publică influentă, autoritar director de teatru național implicat în politici culturale cărora li se așteaptă rezultatele (chiar cu nerăbdare), actorul Ion Caramitru are nevoie de o schimbare de registru stilistic. Important este să și-o dorească.

Așa cum propunea tema Festivalului: *împreună*. Anul acesta la Sibiu am avut un sezon teatral caleidoscopic, cu bune și rele, am avut întâlniri importante, unele de neuitat. Și nu e puțin lucru.